

Aplicació del Pasturatge Racional Voisin per a la restauració i millora de la productivitat de pastures en zona de muntanya mediterrània

Líder:

Faustina de Solà-Morales i Capdevila, SL

Altres membres perceptors:

Plana-Turró, SC

Altres membres no perceptors:

Associació de Propietaris de Finques Rústiques de La Vall de Camprodon

Coordinador:

CREAF

01. Motivació

El Pasturatge Racional Voisin (PRV) és un mètode intensiu programat de gestió de pastures que fa un seguiment precís de l'estat fenològic de la pastura per determinar el moment òptim per a que el bestiar entri a menjar.

L'objectiu general del projecte ha sigut arribar a servir de referència pràctica per a que qualsevol ramader pugui valorar l'aplicació del PRV i les millores que aporta en la producció i sosteni-

bilitat de les explotacions ramaderes en un entorn representatiu de les condicions reals de funcionament.

Concretament, els objectius fixats han sigut els següents:

- Demostrar a una escala d'aplicació real l'adaptació dels paràmetres tècnics d'aplicació del PRV en condicions de muntanya mediterrània.
- Demostrar l'adaptació dels paràmetres biològics d'aplicació del PRV (ecofisiologia de les pastures i requeriments de benestar animal) per a un gradient de condicions ambientals.
- Demostrar l'adaptació del PRV a les condicions socioeconòmiques de muntanya mediterrània mitjançant la realització de 3 processos participatius amb experts i ramaders per a avaluar les experiències pilot.

Per a la validació i difusió del PRV, s'han adaptat dos projectes ramaders, amb diferents condicions climàtiques (gradient de precipitacions) i de partida (recuperació de feixes enboscades i pastures existents sobrepasturades), amb la finalitat de fer el seguiment i mostrar el funcionament del PRV a altres ramaders i tècnics. S'han analitzat tant les inversions requerides com els costos de funcionament (dedicació necessària per al moviment dels animals).

D'altra banda s'ha determinat el Temps Òptim de Repòs de les pastures, que és el resultat de la combinació del coneixement de l'ecofisiologia de la rebrotada de la pastura i de les necessitats dels animals. S'ha comparat la producció per a diferents situacions de maneig: pasturatge en el punt òptim, pasturatge passat el punt òptim, pasturatge amb sobrepasturatge de 5 dies (mantenint els animals 5 dies a la parcel·la), i pasturatge amb 10 dies de sobrepasturatge (mantenint els animals 10 dies a la parcel·la).

Imatge de les pastures de bona qualitat de la finca de Plana-Turró. Foto: Grup Operatiu.

Per últim s'han realitzat reunions conjuntes entre experts i ramaders sobre les possibilitats i particularitats d'aplicació del PRV per tal d'identificar els aspectes crítics per a la seva aplicació a les condicions socio-econòmiques de muntanya mediterrània.

02. Resultats i conclusions

Els resultats obtinguts en aquest projecte han evidenciat que les experiències pilot de PRV on s'han inclòs la planificació de l'adaptació de la tècnica a les condicions ambientals, socials i econòmiques de la muntanya mediterrània, amb especial interès per a la creació de noves pastures en zones recuperades de bosc i la millora de pastures sobrepasturades, s'han mostrat com un sistema molt eficient de millora de l'estat de les pastures.

Un cop les pastures són posades a disposició del bestiar, el sistema ha requerit una gestió diària (com a molt cada 3 dies), però la feina s'ha considerat fàcil de fer. El PRV pot ser clarament una opció a considerar a l'hora de muntar projectes nous.

S'ha comprovat a més, la importància de la definició dels paràmetres biològics d'aplicació del PRV adaptats a les condicions de la zona com corba de creixement de la pastura i el càlcul de punt òptim de repòs. S'ha de destacar que el punt òptim de repòs entre maig i octubre s'ha bellugat entre els 30 i els 60 dies fet que comporta que s'hagin pogut fer fins a cinc aprofitaments. Quan s'ha allargat el temps de repòs, el nombre d'aprofitaments ha disminuït molt ràpidament degut a que ha interactuat amb la sequera i s'ha reduït a només 3 aprofitaments. Quan les vaques han estat a la mateixa parcel·la més de 5 dies (sobrepasturatge) hi ha hagut una disminució en la corba de creixement que ha produït una disminució del creixement i un allargament del temps òptim de retorn, i

per tant del nombre d'aprofitaments i la quantitat d'erba en cada aprofitament. Per a aconseguir els beneficis del PRV la seva aplicació ha hagut de ser controlada i precisa.

En quant a la discussió de les possibilitats i característiques d'aplicació del PRV en les condicions socials i econòmiques de les explotacions actuals en muntanya mediterrània, la tècnica ha generat un cert interès en el ramaders. No obstant s'ha detectat que hi ha un col·lectiu important de ramaders que ho han vist semblant al que ja estan fent. No s'ha trobat, però, cap ramader que ja estigués aplicant una gestió controlada que pogués considerar-se comparable al PRV. El cas més habitual observat ha sigut el del sistema d'anar obrint un tros de pastura nova cada dia per a que els animals aprofitin millor la nova pastura, però deixant la pastura menjada accessible als animals que d'aquesta manera van sobrepasturant el que ja s'ha menjat.

D'altra banda, s'ha detectat que existeix un interès dels ramaders pel PRV, però moltes vegades ha estat confós amb pràctiques de maneig controlades però que no compleixen els criteris del PRV i no aporten els mateixos beneficis.

Per últim s'observa que el PRV pot ser una tècnica prometedora que s'adapta bé a les condicions de muntanya mediterrània si les pastures estan agrupades, fàcilment connectables i són fàcilment accessibles per a poder-les visitar diàriament. La seva aplicació ha millorat la productivitat de la pastura i s'ha determinat que pot ser especialment indicada quan s'inicia un projecte nou, s'estan creant noves pastures o restaurant pastures sobrepasturades.

En definitiva, es conclou que per aconseguir els beneficis del PRV la seva aplicació s'hauria de fer seguint els criteris que defineixen el sistema.

Vaques pasturant a una de les parcel·les de la finca de Plana-Turró. Foto: Grup Operatiu.